

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

ALLEA uus president seati ametisse

22.–24. märtsil 2006 toimus Euroopa Teaduste Akadeemiade Ühenduse (ALLEA – All European Academies) Peaassamblee istung Poola Kunstide ja Teaduste Akadeemias Krakovis. Peaassambleel arutati erinevaid teadusalaseid küsimusi ning seati pidulikult ametisse ALLEA uus president akadeemik Jüri Engelbrecht, kes ühtlasi täidab ka Eesti Teaduste Akadeemia asepresidendi ametikohuseid.

ALLEA on Euroopa teaduste akadeemiade assotsiatsioon, mis ühendab 53 akadeemiat 40 maalt. Ametlikult loodi ALLEA 1994. aastal ning tänaseks on see kujunenud organisatsiooniks, mille tegevus on suunatud teaduse arengu ja tea-

duspoliitika paljudele tahkudele. Ühendus esitab sõltumatuid arvamusi ja evalvatsioone, annab erapooletut nõu teaduspoliitika küsimustes, rõhutab teaduseetikat, teadlaste vastutust jne.

Samuti on ALLEA akadeemiade suhtlemise foorumiks, haarates erinevate maade tippteadlasi ning ühendades teadlaskonda ka laiemas mõttes.

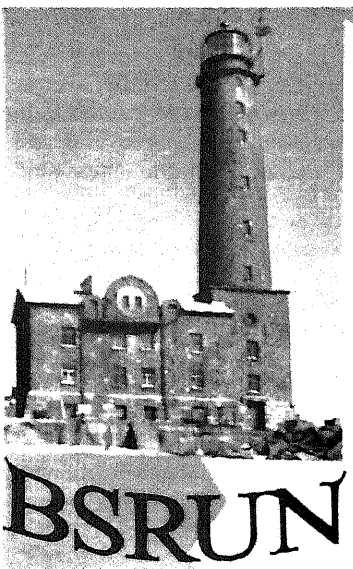
ALLEA sekretariaat asub Amsterdams Hollandi Kuningliku Teaduste ja Kunstide Akadeemia juures ning selle tegevust toetab Hollandi valitsus (lähemalt vt www.allea.org).

Ebe Pilt
Eesti Teaduste Akadeemia

Toimetuselt: Akadeemik Jüri Engelbrecht on TTÜ ehitusteaduskonna mehaanikainstituudi rakendusmehaanika õpetooli professor ja TTÜ Küberneetika Instituudi mehaanika ja rakendusmatemaatika osakonna erakorraline juhtivateadur, juhataja.

Läänemeremaade ülikoolijuhid Tallinnas

24. märtsil oli Tallinna Ülikoolis Läänemere regiooni ülikoolide võrgustiku (Baltic Sea Region University Network - BSRUN) IV täiskogu istung, millest võtsid osa üle 20 erineva ülikooli tippjuhid Lätist, Leedust, Poolast, Valgevenest, Venemaalt, Soomest ja Eestist.

BSRUN on katusorganisatsioon Läänemere regioonis paiknevale 34 ülikoolile, toetades nendevahelist koostööd, rahvusvaheliste projektide, konverentside ja seminaride korraldamist ning võrkeelsete õppekavade arendamist. Võrgustiku peamised koostöövaldkon-

nad on Balti- ja Läänemere õpingud, kaug- ja avatud õpe, Euroopa integratsioon ja Euroopa õpingud, haldusjuhtimine, rahvusvahelistumine, infosüsteemide ja infotehnoloogia juhtimine ning regionaalne areng.

Tallinna Ülikoolis toimunud võrgustiku täiskogu istungil arutati eelneva 2aastase perioodi töötulemusi ja järgneva perioodi kavasad. Võrgustikule valiti ka uus juhtkomitee. Tallinna täiskogu istungit korraldas Tallinna Ülikool.

BSRUNi kodulehekülj: <http://bsrun.utu.fi/>

Sõlmiti koostöö raamleping TTÜ ja Tartu linna vahel

24. märtsil allkirjastasid Tallinna Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje ja Tartu linnapea Laine Jänes koostöö raamlepingu.

Vastavalt sõlmitud lepingule avaldab Tehnikaülikool valmisolekut rakendada senisest enam oma akadeemilist potentsiaali Tartu linna arengu tagamiseks ning kaasata ülikooli tippspetsialiste Tartu linna moodusta-

tavatesse töörühmadesse, oluliste liiklusobjektide detailplaneeringute, projektide ja keskkonnamõjude hindamise koostamisse.

Tartu linn omakorda toetab Tehnikaülikooli teadustegevust, tagades juurdepääsu koostatud uurimustöödele ja projektidele, võimaldades praktikakohtasid ning pakkudes välja finantseeritavaid teadustööde teemasid.

Prantsuse ministri külaskäik

31. märtsil tutvus oma külaskäigul Eestisse Tallinna Tehnikaülikooliga Prantsuse eurominister Catherine Colonna (pildil keskel). Teda võtsid vastu rektor Peep Sürje ja arendusprorektor Andres Keevallik. Oma visiidil külastas minister Colonna Loodusteaduste maja, kohtudes seal nii matemaatika-loodusteaduskonna õppejõudude kui ka biotehnoloogiaettevõtte Celecure Groupi esindajatega. Edasi suunduti Küberneetikamajja, kus kohtuti nii TTÜ Küberneetika Instituudi kui ka AS Cybernetica inimestega. Eelnevalt oli Prantsuse minister kohtunud Eesti peaministri, välisministri, majandus- ja kommunikatsiooniministri ning Riigikogu komisjonide esindajatega.

Õpilaste esseekonkursi "Multikultuurme Eesti - meie tulevik 2006" võitjatele anti 15. märtsil üle auhinnad TTÜ Põhja-Ameerika ülikoolide teabekeskuses toimunud tseremoonial. Võitis Polina Iorina Mustamäe Humanitaargümnaasiumist, järgnesid 2. kohal Kaisa Velström ja Erle Loonurm Tallinna 21. koolist ning 3. kohal Sirgi Saar (Mustamäe Gümnaasium), Liina Soobak (Jõgeva Ühisgümnaasium) ja Vootele Päi (Tallinna Ühisgümnaasium).

Konverents "Teadus ja poliitika"

Intervjuu prorektor prof Rein Vaikmäega

10. märtsil oli Eesti Teaduste Akadeemias esinduslik konverents "Teadus ja poliitika", kus esines ka TTÜ prorektor Rein Vaikmäe.

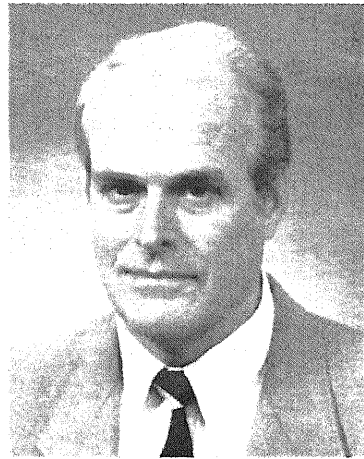
Kuidas hindate konverentsi taustal Eesti riigi ja eesti teadlaste suhet?

Ei olnud lootagi, et ühekorraga lahendatakse kõik probleemid, see konverents oli pigem probleemide laiem teadvustamine.

Ühelt poolt teadvustamiseks vajadust, et kogu riigielu korraldus ei peaks tuginema lihtsalt oletustele või arvamustele, vaid analüüsile ja teadmistele.

Teisalt ka seda, et riigis on iga päev olukordi, kus on vaja kiireid lahendusi, otsuseid; on kriisid, mille kohta peaks olema teadmised. Selleks on vaja, et oleksid olemas inimesed, kes oskavad küsida, teavad, kellelt küsida ja selleks peavad olema ka kohad, kust nõu küsida. Et selline toimiv süsteem välja pakkuda, see oligi konverentsi eesmärk.

Kas meie tähtsaid riiklike otsuseid, eelkõige majan-

dust ja arengut puudutavaid, langetades kaasatakse meie teaduspotsiaali piisavalt? Aastate eest oli TA roll väga keskne, kuidas praegu?

Kui lühidalt öelda, ega siis ei kaasata küll. Eestis on olemas väga tugev potentsiaal, kompetentseid inimesi ülikoolides, avalikus sektoris jm.

Konverentsil arutati seda, kas peaks tekitama mingeid analüüsikeskusi, kust saaks tellida mitmesuguseid analüüse. Need toimiksid omamoodi tõmbe- või info-keskustena, mis suudaksid korraldada selliste analüüsides tegemist.

Meie viimatisest kogemusest

teame, et kui on tekkinud probleemid – kas keskkonnariskid, energeetikaprobleemid vms – pole meie teadlastelt palju küsitud, ja kui ongi midagi küsitud, võiks küsida, kas siis on ka arvestatud!? Teiselt poolt ei peaks küsimist vast ootama jääma, ja teadlaskond on oma eetikast lähtuvalt sageli ka ise näidanud üles algatuslikkust.

Kui teadlased on näinud probleeme ja teadnud, et neil on lahendamiseks vajalik kompetentsus, siis nad ei jäägi küsimist ootama, vaid pakuvad ise oma teadmisi. Meil on sellest kogemusi ajast, kui Eesti Raudteed müüma hakati, aga ka siis, kui on tekkinud küsimusi seoses Eesti põlevkivi ja energeetikaga. Või veidi kaugemat minevikku meenutades, siis märksõna "fosforiidisõda" sai ju alguse just teadlasringkondadest, kes tulid siis välja protestidega fosforiidimaardlate kasutamise vastu. Sellest sai ju tegelikult alguse meie taasiseseisvumisliikumine.

Väga hea näide on tuua Inglismaalt, kus riigivalitsemis-süsteemi on selline analüüsimine sisse ehitatud. Iga ministri juures on oma teadus-

või analüüsiosakond, kuhu ei koondata küll kogu ekspertiisi, vaid kus töötavad teadlikud inimesed, kes oskavad omakorda küsida, kellelt ja kust vaja.

Teadlaste ülesanne on anda ausaid vastuseid, kuid põhjus, miks neilt tihti ei küsita, on selles, et teadlas ei anna sageli üheseid vastuseid. Kui vastused oleksid niisama lihtsad, siis poleks vaja ju teadlaselt küsida. Teadlane peab keerulistele küsimustele andma olemasoleva info põhjal parimaid lahendusi, tooma esile need probleemid, mis ühe või teise lahenduse puhul võivad tekkida. Poliitika asi on aga langetada otsuseid. Selleks peaks olema asjakohane süsteem, meil on see tänini paraku täiesti juhuslik.

Kui rääkida oma ülikooli positsioonilt, siis meie mereuurijad on pidevalt olnud avalikkuse tähelepanu all, eriti mulluse Pärnu üleujutuse puhul, kus mereuurijate prognoosid olid tegelikult väga täpsed ja teadlased ise tulid nendega välja, leides, et see on nende kohus.

Viimase paari kuu jooksul on olnud tegemist saaste probleemidega Läänemerele, mida on ju ka prognoositud seoses nafta-

transiidi kasvuga. Jällegi on teadlased olnud abiks modelleerimas, kuhu saaste levib. Taas on tulnud ise välja oma ideede ja pakkumistega.

Samal ajal peaks meenutama, et kui needsamad teadlased on palunud oma probleemidele riigilt rahastamist, siis on neilt paraku küsitud, milleks selliseid alusuringuid üldse vaja on, et vaja on hoopis rakendusi. Need juhtumid osutavad väga näitlikult, et tugev alusuring annab alati ka parimaid rakendusi. Sel juhul ei saa tekkida sellist situatsiooni, et kui meil ühtäkki tekivad küsimused, siis pole neile vastamiseks midagi üles ehitatud. Süsteeme ehitatakse üles ja selline kompetents tekib aastakümnetega.

Prof Rein Vaikmäe juhtis intervjuu lõpuks tähelepanu sellele, et mõistet "ettevõtlik ülikool" ei tohiks mõista liiga kitsalt, nagu ülikooliteadus peaks orienteeruma vaid lühema perspektiiviga rakenduslikele ülesannetele. Ülikool peaks ikka eelkõige olema akadeemilise hariduse andmise koht ning koos sellega ka alusuringute läbiviija, üldise ja põhjaliku kompetentsi loomise koht.

Küsitles
Mart Ummelas

MART MÄGI 70

Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia liige, Rootsi Autoinseneride Liidu asutajaliige ja esimene esimees, Chalmersi Tehnikaülikooli emeriitprofessor, TTÜ audoktor 1998. aastast, tunnustamaks tema silmapaistvaid teeneid mehaanikaalases teadustöös ning Rootsi ja Eesti teaduskoostöö arendamisel.

Sündis 1936 Tallinnas. 1944 sattus pagulasena Rootsi. 1955 lõpetas Göteborgis Chalmersi Tehnikaülikooli mehaanikainsenerina, samas on saanud ka kõik akadeemilised kraadid litsent-

siaadist tehnikadoktorini. Põhiline teadusala on olnud mehaanika, masinaelemendid ja autod. Alates aastast 1964 töötas ülikoolis lektorina ja 1988. aastast Chalmersi Tehnikaülikoolis esimest korda loodud sõidukitehnika eriala professorina. 1982-1983 oli külalisprofessor Kalifornia Riiklikus Ülikoolis ja 1996 kevadsemestril Tallinna Tehnikaülikoolis.

1991 valiti Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia liikmeks. On Rootsi Autoinseneride Liidu asutajaliige (1989) ja oli selle esimene esimees kuni 1996. aastani.

Professor Mägi on õpetanud mitmeid masinaehitusalaõppesõpru ja on kirjutanud teaduslikke artikleid mehaanilistest jõuülekannetest, masinate dünaamikast jpm, töötanud välja uue diskreetse mehaanilise süsteemi analüüsi meetodika, on olnud paljude organisatsioonide konsultant – NASA, Volvo, SAAB, Elektrolux. Juhib Alfred Otsa fondi, mis loodi eestlaste õpingute rahastamiseks Chalmersi Tehnikaülikoolis.

Väljavõtte maikuus 2001. a Mente et Manus ilmunud intervjuust

TTÜ audoktor, mehaanikaprofessor Mart Mägi Chalmersi Tehnoloogiaülikoolist Rootsist, kuidas tekkisid Teil sidemed Tallinna Tehnikaülikooliga?

Otsisin oma kolleegid tollases TPIs esimest korda üles 1972, kui tegin oma algatusel vahepeatus Tallinnas teel mehaanikakonverentsile Moskvasse. Siis möödus kümnekond aastat, enne kui 1985 olin taas Eestis, nii teaduste akadeemia kui tehnikaülikooli kutsel. Tõeline murrang toimus kevadsemestril 1996, kui mul oli võimalus olla *sabat*-puhkusel Chalmersist ja ma veetsin selle Tehnikaülikoolis Tallinnas, pidades siin loenguid teoreetilise ja rakendusmehaanika uusimate suundade kohta.

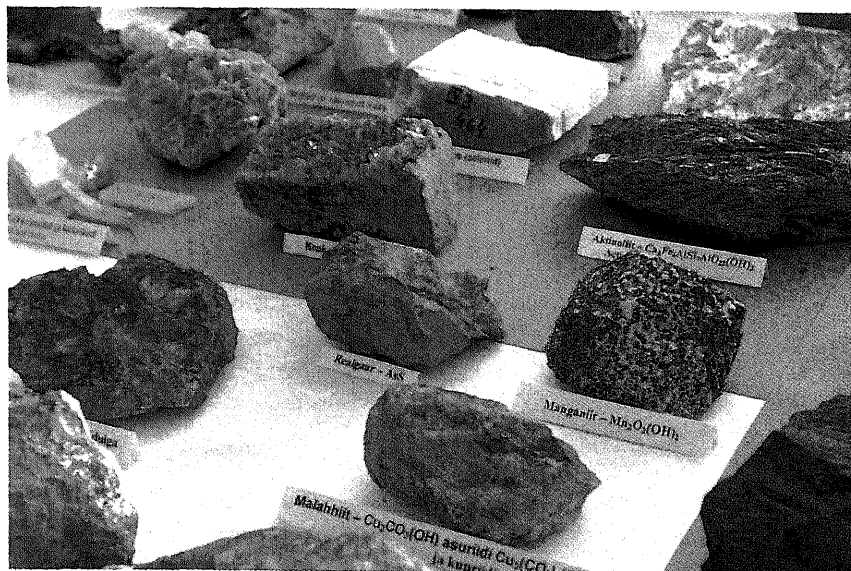
Eesti ülikoolide suurimaid probleeme on krooniline rahapuudus. Teie, prof Mägi, olete aga ise palju kaasa aidanud selle probleemi leevendamisele, juhtides Alfred Otsa nimelise fondi tegevust. Millega see fond tegeleb?

Fondi põhikiri näeb ette, et selle vahendeid kasutatakse Eestist tulevate eestlaste õppimise toetamiseks Chalmersis. Seni on seda võimalust saanud kasutada vaid 6-7 üliõpilast, sest asi on uus, teave ei ole levinud, pealegi pole fondi töö veel päris hästi korraldatud. Selle nõukogusse kuulub kolm eesti soost Chalmersi professorit ja üks inglase, kes kõik tegelevad fondi asjadega oma põhitöö kõrvalt. Kuna ma ise jään kolm nädalat tagasi pensionile, siis loodan nüüdsest enam aega pühendada fondi tegevuse eest hoolitsemisele.

Tehnikaülikooli pressiteade maist 2005

11. mail 2005 toimus Rootsi Suursaatkonnas pidulik Alfred Otsa nimeliste stipendiumide kättevõtmine. Stipendium toetab 1,5 aasta jooksul Rootsis Göteborgis asuva Chalmersi Tehnoloogiaülikoolis magistrikraadi omandavaid eesti tehnikateaduste tudengeid 7700 Rootsi krooniga kuus. Sel aastal said põhiliselt majutus- ja elamiskuludeks mõeldud stipendiumi 7 tudengit, keda toetatakse 15 kuu jooksul 808 500 Rootsi krooniga.

Stipendiumi said sel aastal Liisi Arumeel, Oliver Ott, Kadri Saarma, Zinaida Tsukrejeva ja Janno Viiding TTÜst ning Oleg Mürk ja Triinu Tasa Tartu Ülikoolist.

Avatud uste päevast 22. märtsist on Tehnikaülikooli peamaja fuajees näha olnud mäeinstituudi dotsendi Ülo Sõstra koostatud põnev ja hariv näitus "Kivimeid ja mineraale mäeinstituudi kogudest".

Vasakul: Eelmisel nädalal jõudsid lõpule Tehnikaülikooli avatud uste päevad. Lisaks Tallinnale (22. märtsil) ja Tartule (24. märtsil) said noored tutvuda õppimisvõimalustega TTÜ-s 1. aprillil ka Jõhvis. Enim huvitatuid oli kohal siiski Tehnikaülikooli peamajas (pildil).

Tööturg ja kõrgharidussüsteem

Et selgitada Eesti kõrgharidusmaastiku hetkeseisu tööturu valguses, korraldas Tallinna Tehnikaülikool 23. märtsil konverentsi "Kõrg- ja kutseharidussüsteem tööturu teenistuses vs tööpuuduse tekitaaja".

Konverentsi ühe korraldaja, TTÜ karjääriteenistuse spetsialisti Mirjam Lindpere sõnul on TTÜ oma kvaliteedi hindamisel aluseks võtnud vilistlaste edukuse tööturul ning tunneb Eesti ühiskonna ja majanduse arengu mõjutajana huvi tööturu olukorra vastu üldiselt ning eriti seostest tööturu ja kõrghariduse vahel.

Tööturukonverentsi peaesinejad olid Marita Aho (Soome) teemal "Kuidas ennetada puudulikke oskusi?" ja Hendrik Hololei (Euroopa komisjon) teemal "Lissaboni strateegia mõjutamas tööturgu". Ettekandega esinesid veel Heli Aru Haridus- ja Teadusministeeriumist teemal "Kutse- ja kõrghariduse koolitustellimus tööturu vajadusi silmas pidades", Sille Rossi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist "Tööjõu vajaduse prognoos aastani 2011", Thor-Sten Vertmann Tööandjate Keskkliidust "Tööandjate ootused kutse- ja kõrgharidusele" jt. Konverentsi modereeris Mai Võormann.

Konverentsil osalesid ülikoolide, kõrg- ja kutsekoolide, riigistruktuuride ning ettevõtete esindajad, personalijuhid, karjäärinõustajad ja tööturuspetsialistid.

Konverentsiga samal ajal toimus TTÜs kontaktprojekt Võti Tulevikku 2006, mis tõi ülikooli seinte vahele arvukalt tööandjaid ning rakendust otsivaid tudengeid.

Mõtteid TTÜ muuseumist

Rektor Agu Aarna käskkirjaga 22. märtsist 1971 asutati TPI muuseum. Niisiis oleksime tänava võinud tähistada muuseumi 35. tegevusaastat. Kahjuks katkes muuseumi tegevus kuus aastat tagasi.

Kui TTÜ "Arengukava 2006–2010" esimeses variandis muuseumit ei mainitud, tekkis raamatukogu bibliograafidel murelikke mõtteid: kas muuseumi ei peeta üldse vajalikuks?

Olime muuseumi sagedased kasutajad, kui vajasime dokumente, fotosid, fakte ülikooli arenguloost ja vanema põlve teadlastest nii oma tööks kui ka väljaspoolt ülikooli tulnud päringutele vastamiseks. Muuseumi konserveerimise aastail on pä-

ringud järjest harvenenud. Viimati küsisid kaks väliseestlast 2005. a suvel meilt võimalust külastada muuseumi. Kuuldavasti on pääsu muuseumi otsitud ka kommunikatsiooniosakonna kaudu.

Arengukava näeb siiski ette muuseumi taasavamist. Nüüd tekkisid hoopis sellised küsimused: kes teab TTÜs mitu aastat kokkupakitud muuseumivarade olukorda ja mahtu (paberdokumentid, fotokogud, seadmed, aparatuurid jne), kas on muuseumitöö spetsiifika tundjat ning kes omab aimu vajaminevate ruumide suurusest?

Loodame, et muuseumi ei peeta edaspidi kõrvaliseks

nähtuseks ülikoolis ja et muuseumiruumide projekteerimiseks esitatakse perspektiivitundega ja sisuliselt läbikaalutud lähteandmed.

Arvestades asjaolu, et Eesti Vabariigis ei ole meie inseneriteaduste algus- ja arengulugu jäädvustavat ning tutvustavat muuseumi, peaks TTÜ eelmainitud rolli uhkusega kandma. Oli ju meie rahvusliku inseneriteaduse hälliks Tallinna Tehnikumi Riiklik Katsekoda enam kui 83 aastat tagasi.

Tehnika tippteadusele – meie inseneride, teadurite ja professorite tegevusele – rajaneb ja selle toel areneb Eesti majandus ja tehnika. Sellele vaatamata pole ühiskond ja valitsus tehnikateadlaste väärtust tahtnud vajalikul määral hinnata (rahajagamised, doktorikoolid jne). Vahel tundub, et meie ise

ka ei väärtusta eelkäijate, TT-TPI-TTÜs töötanud isikute Eesti teadusloomesse läbi aastakümnete antud panust.

Me vajame muuseumi, mis koguks, säilitaks ja looks võimaluse saada teavet TTÜ panusest Eesti arengusse insenerikoolituse, -teaduse ja rahvusliku tehnikakultuuri vallas. Muuseumi näitusesaalis võiks taas tutvustada tehnikahuvilistele noortele ja uutele tudengitele TTÜd nii sõnas kui pildis. Siia võiks tuua kodu- ja väliskülalisi imetlema väikese eesti rahva ja tema ainsa tehnikaukooli saavutusi. Nüüdisajal lisanduvad saavutused ka täppis-, loodus- ja sotsiaalteadlastelt.

Imbi Kaasik
Raamatukogu bibliograaf

Eestis on interneti andmeil tegutsev muuseum kahel ülikoolil (TÜ Ajaloo Muuseum, TLÜ muuseum ja Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum – TLÜ asutus), mõningaid tehnika-alasid katavad: Sidemuuseum Haapsalus (asutatud 1979), Eesti Ringhäälingumuuseum Türil (2001), Kohtla Kaevanduspark-muuseum (2001), Energiakeskus (1993) ja lisaks ka Eesti Arhitektuurimuuseum (1991) – siin leidub meie arhitektidest õppejõudude koostatud projekte, fotomaterjali jm. Eesti Ajaloomuuseum (Maarjamäel) ei kajasta oma ekspositsioonides TTÜd ega tehnikateadusi peaaegu üldse.

Leid TTÜ mineviku kohta

Bibliograafiat koostades võib ette tulla nii mõndagi huvipakkuvat – fakte, artikleid jms. Hiljuti leidsin kogumiku "Eesti tehnikartaiklid 1918-1940" koostamise käigus 8leheküljelise väljaande, mis peaks huvi pakkuma ka laiemale ringkonnale Tallinna Tehnikaülikoolis.

Trukis kannab nime "Rahvusvaheline võistlus Tallinna Tehnikumi hoonete kavandite saamiseks". Täna on aktuaalne uute hoonete planeerimine ning seetõttu võiks heita pilgu sellele, millised oli plaanid 1923. aastal.

Kuna tehnikumil olid masinaehituse, elektrotehnika, laevaehituse, mereinsener-mehaanika, ehitus ühes maamõõtmisega, arhitektuuri ja lahutusteaduse osakonnad, siis olid ette nähtud järgmised ruumid.

1. Auditoriumid erinevale kuulajate arvule (1 saal 150 kuulajale, 4 saali á 100 kuulajale ja 16 saali väiksemale kuulajate arvule). Auditoriumid olid ette nähtud paigutada laboratooriumide ja kogude lähedale.

2. 24 joonestussaali erineva arvu tööplatsidega. Nende juurde soovitati ära mahutada kabinetid 8 dotsendile vastavate assistentide tubadega.

3. Juhatused ruumid – kantselei, direktori kabinet, inspektori kabinet, 70 m² nõukogu saal, 3 väike ootamistuba, 5 kabinetti dekaanidele, õppejõudude tuba.

4. Raamatukogu – väljaandmise tuba ja kogude juhataja kabinet, lugemistuba õpilastele, lugemistuba õppejõududele, koguruum kuni 50000 köite äramahutamiseks, väike raamatuköitmise ja paranduse töötuba.

5. Kogude ruumid – geodeetiliste riistade kogu ja praktikumi ruum, geoloogia ja mineraloogia kabinet ja praktikumi ruum, masinaelementide, mehhanismide ja masinaehituslike mudelite ruum jne.

6. Laboratooriumid ja töökojad, sh sepapada 3 ääsiga, jõujaam, masinasaal jooksukraanaga, turbogeneraator, lokomobiili ruum, hüdraulika, elektrotehnika ja keemia laboratooriumid koos nende juurde kuuluvate ruumidega. Ette oli nähtud ka tuulejõujaam.

7. Vestibül ja aula (umbes 400 m²).

Hooned olid ette nähtud ehitada mitte üle 4kordsed ühes tarvilike garderoobidega, tualettruumidega ("naisterahvaile" eraldi), koridoride, trepikodade ja teenijate tubadega.

Keldrikorrusele olid ette nähtud paigutada keskkütte ja ventilatsiooni ruumid, mitmesugused laod, hapete- ja jääkelder, joonestuse ja lõpuprojektide arhiiv, keraamika ja tsemendi laboratooriumid, samuti õpilaste ühiskööök vajalike sisseseadetega.

Õpilaste arvuks oli planeeritud 600, maksimaalselt 900. Hoonesse oli ette nähtud mahutada vähemalt 50 m pikk laevajoonestuse pörand, päevapildistamise ja valguskopeerimise ruumid aga ka üks aktijoonistamise saal.

Peale selle olid ette nähtud kas peahoones või eraldi elukorterid majavalitsejale, 2 kojamehele, 4 kooliteenrile, masinistile ja 2 mehaanikule, samuti ambulatoorium koos ootetuba ja laboratooriumiga.

Ette oli nähtud ka "turnisaal" ehk spordisaal vajalike kõrvalruumidega.

Peahoonest eraldi oli planeeritud eeltehnikum 10 klassiruumi, 2 joonestussaali, õpetajate toa ja muude vajalike ruumidega.

Ehitused olid ette nähtud ära mahutada ehituse jaoks olevale krundile, nii et edaspidiste laienduste jaoks (nii ametikorterite kui ka spordiplatsi ehitamiseks) vaba maad jääks.

Õeldud on: "Üldiselt tuleb rõhku panna ratsionaalse ja soliidse ehitusviisi ja ruumijaotuse peale. Ehitusmaterjaliks on kohalik paekivi 12 cm kihipaksusega. Ehituskruundi põhi on hea, liiv ja sõmer kruus. Ehituste karakter peab valitud vormides selgelt väljendatud olema".

"Joonestused tulevad rullimata, deviisiga varustatult mapi sees, kuni 15. apr. 1923. a. direktori nime peale sisse saata".

Esitatud kavandite hindamine pidi toimuma 1. kuni 15. maini 1923. Kavandid koos hindamiskomisjoni põhjendatud otsusega olid ette nähtud panna näitusele. Premeeritud kavandid pidid jääma Tehnikumi omandiks.

"Ehituse täidesaatmise suhtes jätab Tallinna Tehnikum omale õiguse lõpliku ehitusprojekti valmistajaid valida olenemata selle võistluse tagajärgedest".

Auhinnad olid rahalised:

üks I auhind 200 000 EM;

üks II auhind 150 000 EM;

üks III auhind 100 000 EM.

Hindamiskomisjoni koosseisu kuulusid prof-d O. Tarjanne Helsingist, ja E. Laube Riiast, akadeemik A. Poleštšuk, linna arhitekt G. Hellat, ins F. Peterson ja Tehnikumi direktor ins H. W. Reier.

Artikli lõpetuseks jääb vaid soovida heade uute hoonete kerkimist!

Riina Prööm
raamatukogu bibliograaf,
"Eesti tehnikartaiklid 1918-1940" koostaja

Emeriidotsent
JAAN TOMSON 80

Dotsent
RAIN LAHTMETS 70

Õnnitlevad kolleegid
elektriamite ja
jõuelektroonika
instituudist

Tudengipäevad tulekul

Kevad on varsti käes ja tudengid muutumas rahutumaks. Käivad jutud, et aprilli keskel (nii umbes täpselt 17.-20. aprillil) on tudengitel Tallinnas päevad. Tõsi ta on! Tudengite kümnedate Kevadpäevade korraldamine on täie hoo sisse saanud ja tulemas on nii vana head kui ka uut ja huvitavat.

Kevadpäevadele antakse avapauk esmaspäeval legendaarse avaparaadiga, mis algab 17. aprillil traditsiooniliselt kell 19 Vabaduse väljakul. Tipikad, koguge rahvas, lipud, loosungid ning muu kooliembleemidega nänn kokku, pange tekkel pähe ja tulge uhkel-dage oma tudengistaatusega koos teiste omasugustega. Mida rohkem rahvast seda uhkem. Ja muide, kõikidele ülikoolidele, kes osalevad paraadil kastiautoga, lubatakse korraldajate poolt üllatust.

Peale paraadi on kõik oodatud Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia „dirigeeritud“ öölaulupeole Harju

Mäele, et linn noorte häälest kõlama panna ja linnarahvale teavitada, mis neid järgmised neli päeva ees ootab. Kui sa aga juba ammu tead, et lauluhääl pole just paremate killast, siis registreeri end hoopis BEST-Estonia Guinnessi rekordi üritusele „Blind date“ Club Privés, kus uue ja võluva kaaslasega aega veeta, mängudes osaleda ja uue rekordi püstitamisega ajalukku minna. Teiseks võimaluseks oma lauluhäält mitte avalikkuse ette tuua on mõnuleda alates keskööst mugavas kinotoolis ja nautida PÖFF Suvekinno Tudengipäevade eriprogrammi. Öökino külastamise võimalus on muide igal tudengipäeva öösel.

Teisipäeval puhuvad aga juba uued tuuled. Omavahel katsuvad jõudu mitmesugused veidrad sõidukid, et selgitada välja pappmasinate romuralli selleaastane võitja. Väga vingete tuulte eest võib varju otsida Vabaduse väljakul nelja päeva jooksul resideerivast tudengitelgist, kus iga päev viiest üheksani

leiab aset Tudengite Kirbuturg. See on suurepärane leiunurk igasugusele vahvale värgile, seega rahakotid kaasa ja tingima. Eriti agarad tudengid võiksid osa võtta 3x3 stiilikorvpallist, joosta seal keelvestile ja kalorid maha ning minna seejärel Tallinna Tehnikakõrgkooli söögiorgiale end uuesti laadima. Sel päeval on muide ka suurepärase lektori Tiina Tsatsua loeng. Kui aega on, siis soovitan kindlasti minna.

Lisaks Euroülikooli õllemalele, AIESECI ja TTK orienteerumisele ning TTÜ jalgrattarallile tuleks teispäevastest üritustest välja tuua ka Peda Folk Rock Cafés. Kes näinud, see teab, kes pole – see alles saab tunda, mida see endast kujutab.

Peale virgutavat õhtutööd Peda Folgil on kõigil võimalus püüda varahommikul iseloomulikkuna kala Schnelli tiigi ääres. Veeta seal mõned tunnid nagu vanad kalamehed kunagi ja valmistuda järgmisteks meeldivateks üritusteks nagu näiteks kolmandat korda korraldatavaks Trammipeoks, kuhu tasub suure nõudluse tõttu suhteliselt kiiresti registreeruda, õlle-

maleks ning loomulikult Miss University 2006 valimiseks klubis Terarium. Siiski ei tohiks kahe silma vahele jätta EBSi pubirallit, Tudengikaraoket (eriti neil, kes esmaspäevaselt öölaulupeolt viilised), Toompea vallutamist ja Studentrave'i „Spring Shakedown“.

Viimasel päeval saavad tudengid end eriti sportlikust küljest näidata. Kohe hommikul on üritus „Kes jõuab, see sõuab“, kus sõudeergo-meetriga üritatakse leida Jüri Jaansonile järgmist konkurenti. Kella kuuest astuvad Vabaduse väljaku telgis vastamisi tugevad meessoosindajad, et selgitada välja Tudengirammumees 2006. Kultuursematele silmadele ja kõrvadele on sobivaks meelelahutuseks Riffi esisel terrassil toimuv Tudengirock 2006, kus esineb 5 uljast tudengibändi. Kui aga on soovi kuulata vanemate ja kogenumate tegijate muusikalisi oskusi, siis tasub külastada Mustpeade maja, kus astub publiku ette Uno Loop koos TTÜ Kammerkooriga.

Kõigele toredale pannakse punkt vinget tralli ja mölluga klubis Parlament Tudengite Kevadpäevade amet-

liku lõpupeoga, mis on ühtlasi ka avapauguks sariüritusele „Koosolek“. 20. aprilli lõpupeol tänatatakse kauaaegset projektijuhti, kuulutatakse välja kõige aktiivsem ülikool ja nauditakse Terminaatorit oma vanas headuses.

Tudengiaastatest tuleb võtta viimast ja Tudengite Kevadpäevad annavad sulle, suurepärasele elujõulisele tudengile, selleks suurepärase võimaluse. Laiendad silmaringi, tutvud teiste ülikoolide tudengitega, lõõgastud ja laed end kevad-sessiks. See ei jookse mitte mingil juhul mööda külge maha, seega tudeng – OLE KOHAL, sest muidu SA POLEKSKI TUDENG!

Kindlasti vaata Kevadpäevade kodulehekülge www.tudengipaevad.ee, kus iga päevaga lisandub aina rohkem infot võimalike tudengipäevade meelelahutuse, kellaegade, osalemistingimuste ja muu põneva kohta. Tudengite Kevadpäevadel ja nädal enne Kevadpäevade algust kuula kindlasti hommi-kuti Uno raadiot ning võida erinevaid vingeid auhindu, sealhulgas tasuta tudengipäevade passe.

Kohtumiseni!

Hei kõik tipikad & lihtsalt ägedad peoloomad!

Kevad on alanud ning seda tuleb tähistada ühe ägeda peoga!

Võta sõbrad kaasa ja tule möllama TTÜ majandusteaduskonna korraldatavale KEVADPEOLE! Pidu toimub 12. aprillil kuumas ööklubis Angel, mis on sellel õhtul vaid meie päral! Peo dresscode on hot & stylish ning peo märksõnaks on ka väga väga hea muusika!

Osta piletid juba eelmüügist, kuna klubi mahutavusel on piirid. Lisaks sellele loositakse eelmüügist ostnute vahel välja põnevaid üllatusi ning ka hind on eelmüügist soodne, vaid 45 krooni. Ostes aga piletid kuuekesi koos, peate maksma vaid viie eest!! Tasuda saab MTÜ TTÜM Üliõpilasnõukogu a/a-le Hansapangas: 221029687131, selgituseks osalejate nimed ja teaduskond! Kohapeal pileti hind juba 75.-

Ootame teid 12. aprillil meiega pidutsemal!

TTÜ majandusteaduskonna üliõpilasnõukogu

In memoriam

Salme Valgemäe

11.08.1913 – 18.03.2006

Eesti rahvatantsuperet on tabanud valus kaotus – 18. märtsil lahkus rahvatantsupedagoog, tantsulooja, tantsupidude üldjuht Salme Valgemäe.

Salme Valgemäe sündis 11. augustil 1913 aastal Kõrgessaares Hiiu maak. Kodust kaasa saadud armastus rahvakunsti vastu viis ta Tallinnas pärast gümnaasiumi lõpetamist rahvatantsu iurde. Tantsijast kujunes peagi ka teiste õpetaja.

Kollektiive on ta loometeel olnud palju, neist olulisim praeguseini edukalt tegutsev

TTÜ tantsuansambel „Kuljus“, millele Salme Valgemäe pani aluse 1949. a ja mida juhendas veerand sajandit. Pärast seda ei jäänud Salme Valgemäe pensionipõlve pidama, ta läks appi abikaasale Ott Valgemäele (4.04.1917-02.05.1989) tantsuansambli – „Tuisuline“ märkeviimisel. Vana tuletõrjemaja Viru väljakul oli teiseks koduks Salme Valgemäele ja tema tantsijatele aastatel 1974-1993, edasi jätkas Salme „Tuisulise“ nõustajana kuni aastani 1998.

Salme Valgemäe on olnud üldtantsupidude (1970,1973) ja noorte tantsupidude (1967) üldjuht

Paralleelselt tantsurühmade ja ansambli loomise ning juhendamise külge Salme Valgemäe kui loovisiku tee. Koos abikaasa Ott Valgemäega löid nad üle 60 tantsu. Nende tantsuloome rajanes oma rahva tantsu põhjalikul tundmisel, selles peituvate võimaluste tunnetamisel ja isikupärasest vaatenurgast nägemisel. Nii sündisid valgemaalikult karged, sisemiselt väärikad, suure lüürikaannusega ehedad eesti tantsud – „Kuljus“, „Kiik kutsus“, „Päev rannal“, „Kalamehe mõrja“ jne. Olulisel kohal teemadest olid meri ja meremehed ning inimestevahelised suhted. Paljusid Valgemäede tantsu on tantsitud üldtantsupidudel.

Salme Valgemäe on Ullo Toomi nimelise stipendiumi laureaati aastast 1989. Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusikaseltsi autasustas Salme Valgemäed ERRS aumärgiga 2003.

Vabariigi President autasustas Salme Valgemäed 2004. aastal Valgetähe III klassi ordeniga.

Eesti rahvatantsijad teevad Salme Valgemäele sügava kummarduse. Õpetaja, looja ning suurpidude üldjuht – Sind mälestab kogu Eestimaa rahvatantsupere.

Tallinna Tehnikaülikool
TTÜ Tantsuansambel „Kuljus“

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOI
ARENGUFOND

SA Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond kuulutab välja stipendiumide konkursi

Eesmärgiks on aidata kaasa üliõpilaste õppimismotivatsioonile TTÜ Virumaa Kolledžis.

Välja antakse:

AS NITROFERT stipendium Virumaa Kolledži tootmistehnika ja tööstusettevõtluse, automaatikasüsteemide ja kütuste tehnoloogia erialade üliõpilastele:

I aasta üliõpilased - 3 stipendiumit, ühe stipendiumi suurus on 5 000 krooni;

II aasta üliõpilased - 3 stipendiumit, ühe stipendiumi suurus on 10 000 krooni;

III aasta üliõpilased - 3 stipendiumit, ühe stipendiumi suurus on 15 000 krooni;

IV aasta üliõpilased - 3 stipendiumit, ühe stipendiumi suurus on 15 000 krooni.

AS NITROFERT stipendiumile saab kandideerida üliõpilane eeldusel:

- hea õppeedukus, keskmine hinne vähemalt 3,5;
- nõusolek lepingu sõlmimiseks AS-ga NITROFERT, lepingus sätestatakse kohustus praktika või lõputöö tegemiseks ettevõttes (v.a esimese kursuse üliõpilane);
- nõusolek lepingu sõlmimiseks AS-ga NITROFERT, milles sätestatakse tema kohustus asuda tööle AS-is NITROFERT pärast Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa Kolledži lõpetamist (kehtib kolmanda ja neljanda kursuse üliõpilase jaoks).

AS VIRU KEEMIA GRUPP stipendium, mis on ette nähtud viiele Virumaa Kolledži esimese kursuse tootmistehnika ja tööstusettevõtluse, automaatikasüsteemide ja kütuste tehnoloogia eriala üliõpilasele. Stipendiumi suurus on 5 000 krooni. Stipendium määratakse üheks aastaks.

AS Viru Keemia Grupp stipendiumile saab kandideerida, kui esimese semestri kaalutud keskmine on vähemalt 3,5.

Tutvu tingimustega: <http://www.ttu.ee/arengufond>

Stipendiumitaotlusi võetakse vastu tööpäevadel kella 9.00-16.00 TTÜ Virumaa Kolledži õppetaituses ruumis 23. Stipendiumitaotluste esitamise tähtaeg on 30. aprill 2006.a.

Lisainformatsioon: Mare Roosileht, reaalkeskuse juhataja

E-post: mare.roosileht@gmail.com

Telefon: 336 3930, 52 018 53

Jaan Poska nimeline stipendiumikonkurss

Kuulutame välja Jaan Poska nimelise stipendiumikonkursi.

TTÜ 1918

Välja antakse 10 stipendiumit a 20 000 krooni.

Tingimused leiate ülikooli siseveebist stipendiumite ja toetuste alt. Koos taotluse ja professori soovituskirjaga esitada CV ning dekanaadis kinnitatud õpingutulemuste väljavõte.

Stipendiumitaotlusi võetakse vastu tööpäevadel kella 9.00-16.00 ruumis VII-608 (Energeetikamaja). *Stipendiumitaotluste esitamise tähtaeg on 12. aprill 2006.

Lisainfo telefonil 6 20 2005

Toimetus & teostus

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*
19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214), faks 620 3591

Peatoimetaja Mart Ummelas e-mail: ajaleht@ttu.ee
Fotod TTÜ www.ttu.ee/ajaleht/
Küljendus Liivi Pettai
Trükk SpinPress

"Mente et Manu" nr 7 ilmub 26. aprillil,
kaastööd palume esitada hiljemalt 20. aprilliks

Concordia parvae res crescunt,
discordia maximae dilabuntur. (Salustius)

Üksmeel edendab väikesi asju, lahkeliid hukutavad suurigi